EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.7.2016
COM(2016) 473 final

2016/0228 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

milles käsitletakse 10. Euroopa Arengufondi projektidest vabanenud rahaliste vahendite eraldamist Aafrika rahutagamisrahastu vahendite täiendamiseks

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Aafrika rahutagamisrahastu loodi 2003. aastal Cotonou lepingu[1] raames ning seda rahastatakse Euroopa Arengufondist (EAF), st liidu üldeelarve väliselt. Aafrika rahutagamisrahastu on üks peamisi vahendeid, millega rakendatakse Aafrika ja ELi koostööd rahu ja julgeoleku valdkonnas. Ajavahemikul 2014–2016[2] on Aafrika rahutagamisrahastu rahalisi vahendeid kasutatud viimase piirini. Praeguse kasutusmäära jätkumisel ammenduvad need enne eespool nimetatud ajavahemiku lõppu. Aastateks 2017–2018 ette nähtud vahenditest peaks samuti olema võimalik reageerida Aafrika Liidu jätkuvatele vajadustele ja nõudmistele seoses praeguste ja uute julgeolekukriisidega Aafrikas, aga ka seoses ettenägematute asjaoludega. Aafrika rahutagamisrahastu rahastamise prognoositavus ja jätkusuutlikkus peab olema tagatud. Aafrika rahutagamisrahastu rahastamisvajadused kuni 2018. aasta lõpuni on hinnanguliselt 685 miljonit eurot.

Nõukogu poliitika- ja julgeolekukomitee ning alaliste esindajate komitee (COREPER) arutasid Aafrika rahutagamisrahastu rahastamise jätkusuutlikkust, et komisjoni ettepanekute[3] alusel tagada rahastamine aastani 2018. COREPER kinnitas 18. mai koosolekul eesistujariigi esitatud kompromissettepaneku[4] kasutada 10. EAFi ja 11. EAFi rahalisi vahendeid kombineeritult.

Käesoleva nõukogu otsuse ettepaneku eelnõu eesmärk on saada nõukogult volitus kasutada vabanenud vahendeid 10. EAFist, et täiendada Aafrika rahutagamisrahastu vahendeid kuni 491,38 miljoni euro suuruse lisasummaga, millest 475 miljoni euroga rahastatakse Aafrika rahutagamisrahastu rahastamisvajadusi kuni 2018. aasta lõpuni ning 16,38 miljoni euroga komisjoni kulusid. Selleks et täiendada kõnealuseid tulemusreservi („mittekasutatav reserve“) vahendeid, eraldatakse Aafrika rahutagamisrahastu jaoks 11. EAFi reservist täiendavaid vahendeid (AKV riikide siseste assigneeringute reservist 100 miljonit eurot, mille Aafrika Liit peab AKV suursaadikute komitee taotluse korral eelnevalt heaks kiitma, ja 110 miljonit eurot riiklike soovituskavade / piirkondlike soovituskavade reservist).

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Aafrika rahutagamisrahastu on üks peamisi vahendeid, millega 2007. aastal Lissabonis vastu võetud Aafrika ja ELi ühisstrateegia raames rakendatakse ELi ja Aafrika koostööd rahu ja julgeoleku valdkonnas. ELi ja Aafrika 4. tippkohtumisel 2014. aastal kinnitati, et rahu ja julgeolek on ühisstrateegia rakendamise üks viiest prioriteetsest valdkonnast.

Ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat käsitlevate nõukogu 18. mai 2015. aasta järelduste järelmeetmena saaksid Euroopa välisteenistus ja komisjoni talitused hinnata liidu vahendeid julgeoleku ja arengu toetamise suutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas võimalust kohandada Aafrika rahutagamisrahastut selles peituvate piirangute kõrvaldamiseks. Samal ajal on oluline, et Aafrika rahutagamisrahastust aidataks jätkuvalt kaasa rahu ja julgeolekut käsitleva ELi poliitika eesmärkide täitmisele.

---

1 Koostööleping ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati Cotonous 23. juunil 2000. aastal.

2 Komisjoni 15. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 4907.

3 Dokument 164/15 AKV, 15.12.2015.

4 Dokument 8662/16, 10.5.2016.

Käesoleva ettepanekuga, mis aitab kaasa Aafrika rahutagamisrahastu tegevuse jätkumisele kuni 2018. aastani, toetatakse ka jätkusuutliku arengu eesmärkide täitmist, eelkõige jätkusuutliku arengu eesmärki nr 16 „Edendada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi säästva arengu jaoks, tagada üldine juurdepääs õigusemõistmisele ning luua tõhusad, usaldusväärsed ja kaasavad institutsioonid kõigil tasanditel“.

Aafrika rahutagamisrahastut rahastatakse tavaliselt Euroopa Arengufondi AKV-sisese koostöö assigneeringutest. Tulemusreservist (mittekasutatav) Aafrika rahutagamisrahastule eraldatud täiendavatest vahenditest rahastatavad tegevused on kooskõlas AKV riikide vahelises strateegias[5] kehtestatud üldiste ja konkreetsete eesmärkidega.

Kõnealuseid täiendavaid rahalisi vahendeid kasutatakse kooskõlas 11. EAFi suhtes kohaldatavate eeskirjade ja menetlustega. Nende vahendite kasutamist kavandatakse komisjoni otsusega, millega muudetakse Aafrika rahutagamisrahastu tegevusprogrammi (2014–2016)[6], ja komisjoni otsusega võtta vastu eelseisev Aafrika rahutagamisrahastu tegevusprogramm (2017–2018). Mõlemal juhul on vaja COREPERi heakskiitu, nagu on ette nähtud 11. EAFi rakendusmääruse[7] artikliga 15.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

EI KOHALDATA

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

11. EAFi sisekokkuleppe[8] artikli 1 lõige 4.

11. EAFi sisekokkuleppe artikli 1 lõikes 4 on nõutud, et nõukogu võtaks otsuse vastu ühehäälselt.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

EI KOHALDATA
EAF on moodustatud liikmesriikide esindajate vahelise sisekokkuleppe alusel ning sellega nähakse ette võimalus kasutada vabanenud vahendeid, kui nii on kokku lepitud nõukoguga[9].

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek ja eelkõige kavandatavad summad põhinevad Euroopa välisteenistuse ja komisjoni talituste tehtud põhjalikul analüüsil (nõukogu 10. mai 2016. aasta dokumendi 8662/16 lisa). Ettepanek hõlmab poliitika- ja julgeolekukomitee suuniseid, näiteks teatavate kulude suhtes kohaldatavate piirangute (vägede hüvitised) kohta, ning erinevalt varasemast ei kaeta seega üksnes EAFi rahastamisest kõiki Aafrika Liidu tegevuste rahastamisvajadusi kõnealuses

[5] Komisjoni 13. novembri 2015. aasta otsus C(2015) 7766, milles käsitletakse aastateks 2014–2020 strateegiadokumendi ning Euroopa Liidu ja AKV-rühma riikide vahelise AKV-sisese koostöö soovitusprogrammi vastuvõtmist.

[6] Komisjoni 15. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 4907.

[7] Nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/322 (ELT L 58, 3.3.2015, lk 1).

[8] Sisekokkulepe nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate vahel Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa (ELT L 210, 6.8.2013, lk 1).

[9] 11. EAFi sisekokkuleppe artikli 1 lõige 4 ja nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/323, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust (ELT L 58, 3.3.2015, lk 17).

valdkonnas, eelkõige rahutagamisoperatsioonide läbiviimisel. Ettepanek põhineb ka eeldusel, et teised edasiarendajad toetavad rahaliste vahenditega. Konkreetselt eeldatakse, et Aafrika Liidu liikmesriigid täidavad järk-järgult Aafrika Liidu tippkohtumisel Johannesburgis (Lõuna-Aafrika) 2015. aasta juunis võetud kohustuse saavutada rahutagamisoperatsioonide läbiviimisel 25 % osalus 2020. aastaks ning et aitavad ka teised rahastajad, sealhulgas ÜRO. ELi liikmesriikidel on ka võimalus lisada vabatahtlikke sissemakseid. Ettepanek on vastavuses poliitika- ja julgeolekukomitee taotlusega parandada Aafrika rahutagamisrahastu toetuse tasakaalu rahutagamisoperatsioonide ja suutlikkuse suurendamise meetmete vahel.

- **Vahendi valik**

EAF on ELi tasandil Aafrika rahutagamisrahastu ainulaadne rahastamisallikas. Õiguslike piirangute tõttu ei saa olemasolevaid, liidu üldeelarvest rahastatavaid ELi vahendeid kasutada sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega operatsioonide jaoks või toetada sõjalise toetuse saajaid muude kui sõnaselgelt esitatud tsiviilülesannete täitmiseks.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

EI KOHALDATA

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

EI KOHALDATA

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

EI KOHALDATA

- **Mõjuhinnang**

EI KOHALDATA

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

EI KOHALDATA

- **Põhiõigused**

Aafrika rahutagamisrahastust toetatakse Aafrika juhitud rahutagamisoperatsioone põhiõiguste ohustamisest tekkida võivate probleemide puhul. Lisaks 11. EAFi rakendusmääruses sisalduvatele inimõiguste sätetele sisalduvad Aafrika rahutagamisrahastu mitmeaastases tegevusprogrammis 2104–2016 konkreetsed sätted, millega toetatakse „selliste asjakohaste suuniste süvalaiendamist, milles käsitletakse inimõigusi, relvastatud konfliktides naiste ja laste kaitset ning naiste rolli konfliktide lahendamisel, samuti ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1325, 1820 ja 1612 kohaldamist“. Konkreetne näide – Aafrika rahutagamisrahastust toetatakse rahuvalvajate inimõigustealast koolitamist. Kõnealused sätted kantakse edaspidi üle Aafrika rahutagamisrahastu ja Aafrika Liidu komisjoni lepingulistesse suhetesse.

4. MÕJU EELARVELE

Puudub (EAFi ei rahastata ELi eelarvest).

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Järelevalve, hindamise ja aruandluse kord on see, mida kohaldatakse 11. EAFi suhtes ning mis on ette nähtud asjakohastes mitmeaastastes tegevusprogrammides. Täiendavate asjakohaste meetmete hulka tuleb lisada ka Aafrika Liidu komisjoni tugevdamist käsitlevate meetmete meelespea, millele Euroopa Komisjon ja Aafrika Liidu komisjon kirjutasid alla 15. aprillil 2016, ning mida Aafrika Liidu komisjon peab järgima Euroopa Arengufondi rakendamisel kaudse eelarve täitmise raames.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

EI KOHALDATA

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku artikli 1 lõikes 1 on sätestatud, et 10. EAFi rahastatavatest projektidest vabanevatest rahalistest vahenditest eraldatakse kuni 491 387 500 eurot Aafrika rahutagamisrahastu vahendite täiendamiseks, et tegeleda Aafrika rahutagamisrahastu tegevusprogrammi (2014–2016) lahendamata rahaliste vajadustega ning aastateks 2017–2018 ette nähtud tegevusprogrammi hinnanguliste finantsvajadustega.

Artikli 1 lõikes 2 on sätestatud, et kuni 16 387 500 lõike 1 kohasest summast eraldatakse komisjoni toetusmeetmete kulude katteks. Kõnealune summa arvutatakse sama protsenti (3,45 %) kasutades, nagu on ette nähtud 11. EAFi sisekokkuleppe EAFi vahendite haldamist käsitleva artikli 1 lõike 2 punktis a.

Artikli 1 lõikes 3 on sätestatud, et kohaldatakse 11. EAFi eeskirju (rakendus- ja finantsmäärused[10]).

Artikliga 2 on ette nähtud otsuse jõustumise kuupäev.

[10] Nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/322 11. Euroopa Arengufondi rakendamise kohta (ELT L 58, 3.3.2015, lk 1) ja nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) nr 2015/323, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust (ELT L 58, 3.3.2015, lk 17).

2016/0228 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

milles käsitletakse 10. Euroopa Arengufondi projektidest vabanenud rahaliste vahendite eraldamist Aafrika rahutagamisrahastu vahendite täiendamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse sisekokkulepet nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vahel Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa,[11] eriti selle artikli 1 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 15. juulil 2014. aastal vastu võetud otsusega C(2014) 4907 Aafrika rahutagamisrahastu tegevusprogrammi kohta aastateks 2014–2016[12] eraldas komisjon Aafrika Liidu komisjonile kokku 901 339 064,53 eurot Aafrika rahutagamisrahastu 2014–2016 tegevusprogrammi jaoks. Kõnealusest summast 900 000 000 eurot on eraldatud Euroopa Arengufondist (EAF) ja 1 339 064,53 eurot täiendavat vabatahtlikku toetust on saadud Taani Kuningriigilt.

(2) Euroopa Liit on juba Aafrika Liidule olulist rahalist toetust andnud, et reageerida praegustele ja uutele julgeolekukriisidele. Aafrika rahutagamisrahastu rahalise toetuse jätkusuutlikul tasemel säilitamiseks on rakendatud mitmeid meetmeid. Praeguse ja tulevase olukorra tõttu on vaja ELi suuremat rahalist toetust (sh Aafrika rahutagamisrahastu kaudu) Aafrika Liidu nõudmiste täitmiseks.

(3) Aafrika rahutagamisrahastu täiendavad rahalised vajadused aastateks 2016–2018 on hinnanguliselt 685 000 000 eurot.

(4) 10. EAFi projektidest vabanenud vahendeid on asjakohane kasutada Aafrika rahutagamisrahastu 2016. aastal täitmata rahastamisvajaduste jaoks, võimalikeks ettenägemata asjaoludeks ning kuni 2018. aasta lõpuni Aafrika rahutagamisrahastu rahastamise prognoositavuse tagamiseks.

(5) Aafrika rahutagamisrahastu täiendavatest vahenditest tuleks rahastada Aafrika rahutagamisrahastu meetmeid, sealhulgas toetada Aafrika juhitud rahutagamisoperatsioone, Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri, kiire mõjuga meetmeid (varajase reageerimise mehhanism) ning toetada ka komisjoni kantud kulude katmist.

[11] ELT L 210, 6.8.2013, lk 1.

[12] Komisjoni otsus C(2014) 4907, mida on muudetud komisjoni otsustega C(2015) 1254, C(2015) 4995 ja C(2015) 8627.

(6) Kõnealuseid vahendeid tuleks kasutada kooskõlas Aafrika rahutagamisrahastu asjakohaste mitmeaastaste tegevusprogrammidega[13] ning 11. EAFi suhtes kohaldatavate eeskirjade ja menetlustega, nagu on sätestatud nõukogu määrustes (EL) 2015/322[14] ja (EL) 2015/323[15],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

10. Euroopa Arengufondist rahastatavatest projektidest vabanevatest rahalistest vahenditest täiendatakse Aafrika rahutagamisrahastu vahendeid aastateks 2016–2018 kuni 491 387 500 euro suuruse summaga.

Sellest summast kuni 16 387 500 eurot eraldatakse komisjoni kulude katteks.

Kõnealuseid rahalisi vahendeid kasutatakse kooskõlas 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavate eeskirjade ja menetlustega.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päevale järgneval päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[13] Komisjoni 15. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 4907.

[14] Nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/322 11. Euroopa Arengufondi rakendamise kohta (ELT L 58, 3.3.2015, lk 1).

[15] Nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/323, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust (ELT L 58, 3.3.2015, lk 17).